

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

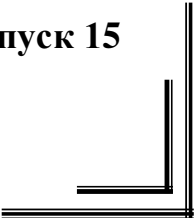

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 15

Рівне - 2021

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне, 2021. Вип. 15. 140 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Хупавцева Н.О. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Савицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 12 від 29 грудня 2021 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

переважає холеричний темперамент.

Таким чином, у проведеному дослідженні були визначені особливості темпераменту у студентів другого курсу РДГУ. При цьому у студентів експериментальної групи виявлено домінування сангвінічного типу темпераменту; холеричний тип темпераменту представлений у вибірці найменше. Перспектива наукових досліджень – встановлення функціональних зв'язків між тривожністю і темпераментом у студентської молоді в умовах навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Галян І.М. Психодіагностика: навчальний посібник для студ. вузів. Київ : Академвидав, 2009. 464 с.
2. [Ковалев А.Г.](#) Темперамент и характер / [А.Г. Ковалев](#), [В.Н. Мясищев](#) // Психология индивидуальных различий : Учебное пособие / ред. [Ю.Б. Гиппенрейтер](#), [В.Я. Романов](#). Издание второе. Москва : ЧеРо, 2002. С. 167. (Хрестоматия по психологии).
3. Симонов П. В. Темперамент, характер, личность. Москва : Наука, 1984. 240 с.

УДК 159.923.4

ТРИВОЖНІСТЬ ТА ПСИХІЧНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ Мартинюк Тетяна, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Романюк В.Л., кандидат біологічних наук, доцент

У складних сучасних медико-біологічних, економічних і соціальних умовах увага фахівців зростає щодо дослідження теоретичних і практичних складових психічного здоров'я людини. У зв'язку з цим основною метою даної роботи було дослідження функціональних зв'язків між тривожністю та психічним здоров'ям при різних формах діяльності людини.

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), психічне здоров'я – це стан благополуччя, при якому кожна людина може реалізувати свій власний потенціал, впоратися із життєвими стресами, продуктивно та плідно працювати, а також робити ефективний внесок у життя своєї спільноти [3].

Відтак психічно здоровою є людина, яка не має симптомів та синдромів психічних і поведінкових розладів, соціально адаптована та отримує задоволення від життя. Психічне здоров'я людини суттєво залежить від певних чинників, у т.ч. порушення в емоційно-когнітивній сфері: пригнічений або підвищений настрій, необґрунтована тривожність,

дратівливість або прояви злості до себе та інших, апатія у ставленні до будь-якого виду діяльності, неуважність, домінанта негативних думок, що носять нав'язливий характер тощо. Серед соціальних чинників виокремлюємо труднощі в налагодженні та підтриманні комунікації і взаємодії, конфлікти, надмірна активність в соціальних мережах (інтернет-залежність), як й інші види залежностей (куріння, надмірне вживання алкоголю і медикаментів), знижена працездатність, відсутність життєвих цілей та інтересів, а також втрата відчуття задоволення від життя [2].

Важливим чинником, який впливає на психічне здоров'я особистості є тривожність. Низка дослідників поняття «тривожність» (Г. Гулько, В. Долгова, Г. Гольєва, Н. Крижановська, Є. Дубовік, О. Турчак та інші) пов'язує з працями видатного невролога, психолога і психіатра З. Фрейда (1926). Вчений охарактеризував даний стан як емоційний та такий, який включає в себе переживання очікування і невизначеності, а також відчуття безпорадності.

На думку К. Ізарда (1977), тривожність – це не певний самостійний психологічний і психофізіологічний феномен, а комбінація стану страху з однією або декількома іншими емоціями: гнівом, провинною, соромом, цікавістю. У свою чергу, Г. Габдрєєва (1990) визначає тривожність як особистісну властивість, яка є значущим ризик-чинником, що призводить до нервово-психічних захворювань у студентів. Крім того, у своєму дослідженні авторка показує, що висока тривожність та підвищена чутливість до стресу зменшує інтелектуальну діяльність у психічно напружених ситуаціях, особливо під час екзаменів; знижує рівень розумової працездатності; викликає невпевненість у власних силах; є однією із причин низького соціального статусу особистості.

При адекватному рівні тривожності відзначається збереження впевненості у своїй силі, відсутність нервовості, а у випадку помилок у діяльності – адекватне ставлення щодо них та прагнення виправити їх. При підвищеному рівні тривожності з'являється дратівливість і нетерплячість, а в випадку помилок у діяльності – прагнення пояснити їх зовнішніми причинами.

Науковці у більшості випадків вплив тривожності на психічне здоров'я оцінюють як негативний. При цьому емоційний, когнітивний та поведінковий компоненти тривожності можуть бути представлені безпосередньо або опосередковано – через образ (унаочнення, що здійснюється завдяки функції уяви) [1]. В образі відображено як усвідомленні прояви психічної діяльності особистості, так і неусвідомлені.

Тривожність проявляється на фізіологічному та психологічному рівнях. У свою чергу психологічний рівень має емоційний, когнітивний та поведінковий компоненти. Емоційний компонент характеризується

індивідуальною комбінацією різноманітних переживань, інтенсивність яких залежить від процесів збудження та гальмування у корі головного мозку у відповідь на певний вербальний і невербальний стимул, а також від рівня тривожності. Когнітивний компонент охоплює мотиваційну і комунікативну сфери та стосується самооцінки і самоусвідомлення особистості [1]. Поведінковий компонент проявляється двома типами реакцій – пригніченням та збудженням та відповідною поведінковою активністю.

Умови подолання особистісної тривожності пов'язані з необхідністю нівелювання негативної дії чинників, що її зумовлюють. До них належать психологічні та педагогічні умови долання міжособистісної тривожності – культивування доброзичливості, взаємодопомоги, взаємоповаги у стосунках, а також розширення взаємної довіри і підтримки. Знання та впровадження в практику цих умов дозволяє не лише подолати тривожність, а й забезпечує адекватний розвиток емоційно-вольової, пізнавальної і мотиваційної сфери та в цілому – збереження психічного здоров'я особистості.

Перспектива наукових досліджень — встановлення функціональних зв'язків між тривожністю та індивідуально-типологічними складовими особистості, у т.ч. темпераменту і характеру в умовах навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Долгова В.И. Формирование эмоциональной устойчивости личности / В.И. Долгова, А.А. Напримеров, Я.В. Лятушин. Санкт-Петербург. РГПУ им. А.И. Герцена. 2002. 167 с.
2. Міщиха Л. П. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя / Л.П. Міщиха, М.М. Кулеша-Любінець // Збірник наукових праць. Випуск 1. Харків, 2020. С. 166-168.
3. Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017> .

УДК 159.964.21:316.

ЕМПАТІЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНЕ ОСОБИСТІСНЕ УТВОРЕННЯ

Матеюк Олександр, здобувач ОС «бакалавр», IV курс, РДГУ

Керівник: Демчук О.О., кандидат психологічних наук, доцент

Емпатія – це глибоке і безпомилкове сприйняття внутрішнього світу іншої людини, його прихованих емоцій і смислових відтінків, емоційне співзвуччя з його переживаннями, використання всієї глибини розуміння цієї людини не в своїх, а в його інтересах. Здатність до емпатії є основою

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психологічні аспекти грамотного і безпечного використання інтернету	4
Артемова О. Формування ціннісно-сислової сфери здобувачів освіти	6
Камінська О. Вплив дистанційного навчання на соціально-психологічну адаптацію першокурсників	11
Романюк В. Сигнальні системи та психогенні розлади особистості	14
Рудюк О. Дослідження особистісних цінностей суб'єктів освітнього процесу у вищій школі	16
Антонюк Н. Психологічний аналіз мотиваційної готовності дитини дошкільного віку до школи	18
Бажинська Д. Адаптаційний потенціал людини: психофізіологічні аспекти	21
Бернік А. Психологічні особливості самоефективності молоді	23
Болюх Т. Профілактика емоційного вигорання молоді	25
Вітрук Д. Психологічний аналіз креативності сучасних підлітків та юнаків	28
Галушко О. Психологічна профілактика паніки та засоби її подолання	30
Глотова М. Мобінг як фактор прояву агресивності у підлітковому віці	32
Горбатюк О. Вплив міжособистісних стосунків на вирішення конфліктних ситуацій у сучасній молоді	35
Гук В. Розвиток стресостійкості у дітей молодшого шкільного віку як необхідної складової у формуванні соціальної компетентності особистості шляхом використання методів арт-терапії	38
Доля Т. Психологічні особливості проявів прокрастинації у дорослому віці	41
Зайчук Т. Виховні можливості ігрової діяльності у розвитку самостійності в дітей старшого дошкільного віку	43
Захарова Н. Теоретико-методологічні засади проблеми мотивації до лідерства у студентської молоді	46
Замківський І. Метод піскової терапії у сучасній психологічній науці	48
Калюш Р. Особливості мотиваційної сфери майбутніх психологів	55
Камінський А. Стресостійкість як професійно важлива якість психолога	57
Карпова А. Булінг в шкільних колективах: причини виникнення та методи профілактики	60
Кобзар З. Психологічні особливості емпатії студентської молоді	62
Ковтун О. Психологічні особливості поведінки підлітків у ситуаціях булінгу	64
Ковтун С. Особливості емпатійності у підлітковому віці: гендерний	

аспект.....	67
Корчак А. Психологічні особливості впливу емоційної напруги на психосоматику юнаків.....	69
Кот С. Психологічні особливості особистісної конфліктності студентської молоді.....	71
Кохно Т. Освітнє середовище як чинник розвитку стресостійкості студентів.....	73
Лапюк А. Емоційні складові стресостійкості у студентської молоді.....	75
Максимчук М. Вплив тривожності на розвиток комунікативних здібностей у підлітковому віці.....	78
Маркова І. Психологічні особливості розвитку ціннісних орієнтацій у підлітковому віці.....	80
Мартинюк Т. Дослідження темпераменту у студентської молоді.....	83
Мартинюк Т. Тривожність та психічне здоров'я особистості.....	85
Матейук О. Емпатія як психологічне особистісне утворення.....	87
Микитюк В. Теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення у психологічній парадигмі.....	90
Михайлюк Ю. Чинники особистісної конфліктності і способи поведінки юнаків в ситуації міжособистісних конфліктів.....	92
Мягка О. Генезис емоційного інтелекту підлітків.....	94
Новосад Т. Проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.....	96
Онищук Д. Мотиваційні чинники розвитку креативності у майбутніх психологів.....	99
Онищук Т. Вплив сімейних конфліктів на особистісний розвиток підлітків.....	102
Подерня Н. Індивідуально-типологічні чинники формування локус контролю.....	105
Полонська В. Спілкування і розвиток особистості.....	107
Посохова Л. Психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді.....	108
Самойдук А. Психологічні особливості соціальної емпатії особистості.....	110
Самчук І. Психологічні особливості виникнення та корекції особистісної тривожності у ранньому юнацькому віці.....	112
Смаглюк А. Особливості розвитку мислення у молодшому шкільному віці.....	114
Сокотун К. Розробка програми розвитку емоційного інтелекту.....	116
Стрихарчук М. Психологія розвитку міжособистісного спілкування.....	118
Ткачук Л. Психолого-педагогічні особливості навчальної неуспешності.....	

молодших школярів	124
Угнієва С. Психологічний аналіз тривожності у підлітків	126
Царук С. Мотивація та особливості навчальної діяльності у студентської молоді	129
Шоха Т. Психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери в молодшому шкільному віці	131
Юсенко В. Роль комунікативної компетентності у розвитку лідерських якостей особистості	133
Зміст	137

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 15

Наукове редагування – проф.. Камінська О.В.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 7,5.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету